

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Mazi uzņēmumi, liela pasaule – jaunas partnerattiecības, lai palīdzētu MVU izmantot globālās iespējas""

COM(2011) 702 final

(2012/C 229/09)

Ziņotājs: **Ivan VOLEŠ kgs**

Eiropas Komisija 304. pantu 2011. gada 9. novembrī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Mazi uzņēmumi, liela pasaule – jaunas partnerattiecības, lai palīdzētu MVU izmantot globālās iespējas""

COM(2011) 702 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 8. maijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 481. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 23. un 24. maijā (23. maija sēdē), ar 195 balsīm par, 2 balsīm pret un 7 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropas mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) potenciāla izmantošana, lai ienāktu trešo valstu tirgos, īpaši tajos, kur vērojama strauja izaugsme, var būt nozīmīgs faktors, kas ļauj sekmēt izaugsmi un nodarbinātību. Tāpēc MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšana jāiekļauj visās ES politikas jomās, kas attiecas uz MVU.

1.2 MVU uzņēmējdarbības veicināšana starptautiskā mērogā ietver plašu darbību klāstu: eksports, imports, tiešie ārvalstu ieguldījumi, apakšuzņēmumi, tehniskā sadarbība u.c. Komiteja pauž nožēlu, ka paziņojumā galvenokārt apskatīts atbalsts tikai eksportētājiem un ieguldītājiem.

1.3 Ņemot vērā starptautiskās uzņēmējdarbības un inovācijas ciešo saikni, Komiteja iesaka jaunās programmas "Apvāršnis 2020" un COSME padarīt pieejamākas un vieglāk izmantojamas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Lai atbalstītu starptautisko uzņēmējdarbību, jāizmanto arī Eiropas Sociālā fonda līdzekļi.

1.4 Piešķirot ES atbalstu MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanai (to internacionalizācijai), jāņem vērā valsts līmenī piešķirtais atbalsts, jo abu veidu atbalsts nedrīkst pārkļauties, bet valsts sniegtais atbalsts jāpapildina ar ES atbalstu ES kompetences jomās, proti, tirgu liberalizēšana, divpusējie un daudzpusējie nolīgumi, reglamentējošo šķēršļu likvidēšana, informācijas sniegšana muitas, intelektuālā īpašuma aizsardzības, ieguldījumu aizsardzības, standartu, regulējuma, publiskā iepirkuma, korupcijas apkarošanas un citās jomās.

1.5 EESK aicina MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanas politiku labāk koordinēt un Komisijas ģenerāldirektorātiem, Padomei, ES Ārējās darbības dienestam, Eiropas Parlamentam un valstu MVU sūtņu tīklam to pārvaldīt kopīgi.

1.6 Ierosinātais tiešsaistes portāls būs efektīvs tad, ja tas aptvers visus pieejamos informācijas avotus, būs savienots ar valstu portāliem un svarīgāko informāciju turpmāk sniegs visās ES oficiālajās valodās.

1.7 EESK norāda, ka nepietiekami tiek izmantotas Eiropas Biznesa atbalsta tīkla iespējas, un atbalsta priekšlikumu tā administratīvajā struktūrā ieviest izmaiņas. Komiteja prasa tīkla pārvaldībā iesaistīt uzņēmumu organizācijas.

1.8 Vajadzētu izveidot ciešu saikni starp ES atbalsta politiku MVU piekļuvei trešo valstu tirgiem un MVU pārrobežu darbu vienotajā tirgū, jo pieredzi, kas saistīta ar ārvalstu tirgiem, vairums MVU gūst tieši vienotajā tirgū; šādā politikā jāietver arī atbalsts MVU darbībai vienotajā tirgū un jānovērš šķēršļi, kas to kavē.

1.9 Viens no pašreizējo ES un valstu atbalsta mehānismu lielākajiem trūkumiem ir tas, ka MVU gandrīz nav informēti par šādu mehānismu esamību, tiem ir grūti atrast noderīgu informāciju, tie nesaprot izmantotos formulējumus un ar grūtībām atrod precīzus norādījumus par procedūram, kuras ir jāievēro. Tāpēc EESK iesaka informācijas darbībā prioritāri iesaistīt MVU pārstāvības organizācijas.

1.10 Būtisks priekšnoteikums MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanai ir finansējuma pieejamība, īpaši krīzes periodā. Tāpēc EESK aicina Komisiju izveidot jaunus finanšu atbalsta instrumentus MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanai, piemēram, finanšu garantijas eksportam, starptautiskās darbības apdrošināšana, kredīta vienkāršota piešķiršana, izmantojot garantētas kredītkartes.

1.11 Komiteja aicina vienādot dažādiem pasaules reģioniem paredzēto programmu, piemēram, *East Invest*, *AL Invest*, *MedInvest* u.c., noteikumus, lai tās būtu vieglāk izmantojamas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Komiteja arī aicina pārskatīt pašreizējo noteikumu, ka vienīgi partnervalstu MVU var saņemt atbalstu dalībai programmas pasākumos.

1.12 EESK ierosina vairākus konkrētus pasākumus, kas ES līmenī varētu atbilstīgi papildināt pašreizējo atbalstu: iedibināt Eiropas eksporta balvu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, izmantot Eiropas mēroga pasākumus, piemēram, Eiropas Uzņēmējdarbības balvu, MVU nedēļas ietvaros popularizēt MVU darbību starptautiskā mērogā, izveidot un regulāri atjaunināt datu bāzi, kurā apkopota atbalsta sniedzēju labākā pieredze, atjaunot tādas uzņēmumu tuvināšanas un sadarbības veicināšanas programmas kā *Europartenariat* un *Interprise*.

1.13 EESK atbalsta ideju ik gadus sasaukt forumu starptautiskās uzņēmējdarbības rezultātu izvērtēšanai un aicina to izveidot par pastāvīgu forumu, kurā būtu aktīvi iesaistīti sociālie partneri un citas ieinteresētās puses, tostarp EESK.

1.14 EESK iesaka papildināt izvēlēto prioritāro ģeogrāfisko zonu (BRIC valstis — Brazīlija, Krievija, Indija, Ķīna) sarakstu, iekļaujot tajā arī citus nozīmīgus tirgus, piemēram, Persijas līča valstu un Dienvidaustrumāzijas valstu tirgus.

2. Komisijas dokumenta kopsavilkums

2.1 Eiropas Savienībai ir jāatrod jauni izaugsmes un nodarbinātības avoti. Lielie tirgi ārpus ES, piemēram, Ķīnas, Indijas, Krievijas un Brazīlijas tirgi, kurus raksturo strauji izaugsmes tempi vai izaugsmes potenciāls, paver ievērojamas iespējas ES uzņēmumiem. Tāpēc atbalsts MVU uzņēmējdarbībai ārpus ES ir saistīts ar stratēģijā "Eiropa 2020" un citos dokumentos ⁽¹⁾ izvirzīto mērķi palielināt ES konkurētspēju.

2.2 Komisija 2011. gada novembrī publiskoja paziņojumu "Mazi uzņēmumi, liela pasaule — jaunas partnerattiecības, lai palīdzētu MVU izmantot globālās iespējas" ⁽²⁾, kurā tā ierosina

⁽¹⁾ Skatīt paziņojumu par integrētu ES rūpniecības politiku (COM(2010) 614 final), paziņojumu par "Eiropas mazās uzņēmējdarbības akta" pārskatīšanu (COM(2011) 78 final), paziņojumu par tirdzniecības politiku (COM(2010) 612 final) un paziņojumu par vienotā tirgus aktu (COM(2010) 608 final).

⁽²⁾ Skatīt dokumentu COM(2011) 702 final, 9.11.2011.

pilnībā pārskatīt ES sistēmu MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanas atbalstam, lai šis atbalsts būtu efektīvāks, pārredzamāks un plašāks.

2.3 Pēdējos trīs gados 25 % Eiropas Savienības MVU eksportēja iekšējā tirgū un tikai 13 % ES MVU izvēršusi uzņēmējdarbību ārpus ES robežām; tas liecina par nozīmīgu neizmanto tu potenciālu darbības paplašināšanai trešo valstu tirgos, tostarp inovatīvajās ražošanas nozarēs un radošajās nozarēs.

2.4 Paziņojumā Komisija norāda, kādus mērķus tā vēlas sasniegt: nodrošināt MVU viegli pieejamu informāciju, uzlabot atbalsta pasākumu saskaņotību, uzlabot atbalsta pasākumu izmaksu efektivitāti, novērst nepilnības publiskā un privātā sektora valsts līmenī sniegtajos pakalpojumos, nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi visiem MVU no visām ES dalībvalstīm.

2.5 Lai to panāktu, Komisija vēlas izmantot šādus instrumentus: sniegt informāciju tieši MVU, pievienot Eiropas dimensiju pakalpojumu sniegšanai MVU prioritārajos tirgos, atbalstīt kopas un tīklus, racionalizēt jaunus pasākumus prioritārajos tirgos, publiskā finansējuma izmantošanā ievērojot trīs principus — papildināmību, stabilitāti un efektivitāti, šajā nolūkā nosakot tā dēvētos SMART mērķus, proti, konkrētus, izmērāmus, sasniedzamus, atbilstīgus mērķus noteiktam termiņam. Pamatojoties uz konkrētiem kritērijiem, Komisija noteiks prioritārās ģeogrāfiskās zonas. MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanu jeb to internacionalizāciju vajadzētu iekļaut arī citās ES politikas jomās.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 EESK atzinīgi vērtē izskatāmo Komisijas paziņojumu un piekrīt lielākajai daļai analīžu un secinājumu. Komiteja secina, ka paziņojumā lielākā uzmanība pievērsta atbalsta piešķiršanas mehānismam, nevis atbalsta saturam un mērķiem. Komiteja norāda, ka jautājumā par MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanu tā savu nostāju paudusi šādos nesen sagatavotos atzinumos: "Pārskats par Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu" ⁽³⁾, "Atbalstīt MVU pielāgošanos pārmaiņām pasaules tirgū" ⁽⁴⁾ un "Eiropas rūpniecības politikas ārējā dimensija" ⁽⁵⁾.

3.2 EESK piekrīt, ka atbalsta politika, kuras mērķis ir veicināt MVU piekļuvi trešo valstu tirgiem, būtu jāiekļauj ES konkurētspējas stratēģijā, stratēģijā "Eiropa 2020" un citās ES politikas jomās, un uzsver nepieciešamību koordinēt minētās politikas jomas attiecībā uz to izmantošanu MVU uzņēmējdarbības veicināšanai starptautiskā mērogā.

⁽³⁾ OV C 376, 22.12.2011., 51. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 255, 22.9.2010., 24. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 218., 23.7.2011., 25. lpp.

3.3 Komiteja pauž nožēlu, ka paziņojumā skarts gandrīz tikai atbalsts eksportētājiem un ieguldītājiem. Starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšana ietver eksportu, importu, tiešos ārvalstu ieguldījumus, tehnisko sadarbību, apakšlīgumus, kā arī citas darbības, ar kuru palīdzību MVU iesaistās vērtību radīšanas ķēdē.

3.4 Atbalsts informēšanas un apmācības pasākumiem jāpaplašina, tajā iekļaujot pārējās minētās starptautiskās uzņēmējdarbības jomas, lai atbalsts dotu labumu iespējami lielākam skaitam lietotāju, un vienlaikus jānoskaidro dažādu uzņēmumu kategoriju vajadzības, ņemot vērā uzņēmumu lielumu un pieredzi starptautiskajā uzņēmējdarbībā.

3.5 Pamatojoties uz publiskotajiem statistikas datiem ⁽⁶⁾, reāli jāizvērtē, kāds būtu to MVU skaits, kuri varētu izvērst savu darbību starptautiskā mērogā, ņemot vērā, ka daudzu MVU darbības mērķis ir apmierināt vietējā tirgus pieprasījumu, piemēram, pēc nelieliem pakalpojumiem, amatniecības izstrādājumiem vietējām vajadzībām u.c.

3.6 EESK uzsver, ka pastāvīgi un mērķtiecīgi jāveido MVU labvēlīga uzņēmējdarbības vide, kurā jāsamazina administratīvais slogs un nevajadzīgu noteikumu apjoms, kas apdraud ES uzņēmumu konkurētspēju trešo valstu tirgos, kā arī sistemātiski jānovērš visi šķēršļi, kuri kavē MVU internacionalizāciju.

3.7 Inovācija stimulē uzņēmumu darbību starptautiskā mērogā un vienlaikus starptautiskā uzņēmējdarbība var uzlabot uzņēmumu darbības rādītājus ⁽⁷⁾. Pašreizējās ES daudzgadu finanšu shēmas ietvaros MVU izmanto tikai 15 % no 7. pamatprogrammas Sadarbības programmā pieejamā finansējuma ⁽⁸⁾. Jaunās programmas "Apvāršnis 2012", COSME un Eiropas Sociālā fonda 4. pīlārs paver plašas iespējas ar inovācijas palīdzību palielināt konkurētspēju un tādējādi radīt labvēlīgākus apstākļus Eiropas Savienības MVU uzņēmējdarbībai starptautiskā mērogā, tātad arī straujākai izaugsmei un darba vietu radīšanai. Taču vienlaikus jāpanāk, ka MVU ir informēti par programmām, ka tās ir pieejamas MVU un ar programmu izmantošanu saistītās administratīvās procedūras tiek vienkāršotas.

⁽⁶⁾ Skatīt EIM pētījumu, 5. lpp. MVU eksports veido 25 % no ES 27 dalībvalstu eksporta kopapjoma, gandrīz puse MVU eksporta (13 %) paredzēta tirgiem ārpus vienotā tirgus; MVU imports veido 29 % no ES 27 dalībvalstu importa kopapjoma, un arī šajā gadījumā puse MVU importa (14 %) nāk no trešo valstu tirgiem. 7 % no ES 27 dalībvalstu MVU sadarbojas ar ārvalstu partneriem tehnoloģiju jomā, 7 % ir ārvalstu partneru apakšuzņēmēji, vēl 7 % MVU noslēguši līgumus ar ārvalstu apakšuzņēmējiem, un 2 % MVU darbojas tiešo ārvalstu ieguldījumu jomā.

⁽⁷⁾ MVU darbības rādītāju tabula. Vai MVU var radīt vairāk un labākas darba vietas? EIM, 2011. gada novembris, 77. lpp.

⁽⁸⁾ Pārskats par MVU līdzdalību 7. pamatprogrammā no 2007. līdz 2014. gadam, Eiropas Komisija, 2012. gada janvāris.

3.8 Lai MVU starptautiskās uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi būtu efektīvi, piegādātājiem kā ES, tā arī valstu līmenī jāmaina pieeja un no vienotas likmes un standartizētiem pakalpojumiem jāpāriet uz individualizētiem, mērķtiecīgiem un pielāgotiem pakalpojumiem, kuros ņemta vērā uzņēmuma darbības nozare, dzīves cikls, resursu pieejamība, konkurētspējas līmenis un iekšējie apstākļi, piemēram, valodu prasmes un zināšanas par vietējās uzņēmējdarbības kultūru un vidi ⁽⁹⁾.

3.9 Uzņēmējdarbības mērķis ir gūt peļņu, paplašināties un palielināt uzņēmuma tirgus daļu; šos mērķus var sasniegt, uzņēmumam ienākot ārvalstu tirgos; taču šī ienākšana ne vienmēr ir veiksmīga. Pusei, t.i., 50 % MVU, kas darbojas ārvalstu tirgos, apgrozījums ir pieaudzis, taču ne pārējiem. Piešķirtā atbalsta mērķis ir pēc iespējas samazināt neveiksmes risku, ko varētu radīt informācijas un pieredzes trūkums.

3.10 Atbalsts MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanai ir dalībvalstu kompetencē; tās piedāvā ļoti daudz publiskā un privātā sektora finansētu atbalsta programmu (vairāk nekā 300 programmu) ⁽¹⁰⁾; lai novērstu dublēšanos un pārklāšanos ar pašreizējiem atbalsta pasākumiem, ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, kādu pievienoto vērtību varētu dot jauni atbalsta pasākumi ES līmenī. Šajā nolūkā būtu lietderīgi, ka valstu struktūras, kuras atbalsta MVU starptautisko uzņēmējdarbību, regulāri apmainītos ar informāciju un savu darbību koordinētu ar Komisijas kompetentajiem direktoriem.

3.11 ES atbalsts galvenokārt jāvirza uz tirgu liberalizēšanu, piekļuves veicināšanu, divpusējo un daudzpusējo nolīgumu slēgšanu, tarifu un ar tarifiem nesaistītu šķēršļu novēršanu, informācijas sniegšanu (izmantojot datu bāzi par piekļuvi tirgiem (MADB)), tostarp tādās specializētās un kopējās jomās kā intelektuālā īpašuma aizsardzība, standarti, muitas tarifi, eksporta un importa administratīvās veidlapas, regulējums, sanitārās, fitosanitārās un veterinārās prasības, korupcijas apkarošana un publiskais iepirkums. ES vajadzētu stingri prasīt partnervalstīm, lai tās atzīst vienotajā tirgū atzītos dalībvalstu sertifikātus, lai nepieļautu atsevišķu dalībvalstu diskriminēšanu.

3.12 ES atbalstu vajadzētu arī izmantot, lai nodrošinātu vienlīdzīgus nosacījumus MVU no mazajām un jaunajām dalībvalstīm, kurām nav iespēju būt pārstāvētām trešo valstu tirgos.

⁽⁹⁾ Fabio Antoldi "Vai MVU ir gatavas iesaistīties starptautiskajā darbībā, lai panāktu strauju izaugsmi?", 2012. gada 24. janvāra seminārs Eiropas Parlamentā, 31. lpp.

⁽¹⁰⁾ Iespējas, kas jāizmanto, lai veicinātu MVU uzņēmējdarbību starptautiskā mērogā, 7. lpp.

3.13 Būtu stingri jāievēro publisko iestāžu un uzņēmumu pārstāvības struktūru (tirdzniecības kameru, MVU interešu aizstāvības apvienību, uzņēmumu un nozaru federāciju) partnerības princips. Sociālo partneru iesaistīšana, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī, varētu palīdzēt noskaidrot, kāda politika un līdzekļi vajadzīgi, lai MVU uzņēmējdarbību atbalstītu starptautiskā mērogā, kā arī uzraudzīt, lai līdzekļi tiktu izmantoti efektīvi. Partnerības principa īstenošanā būtu jāņem vērā valstu intereses un dažādi atbalsta veidi, kā arī uzņēmumu un atbalsta sniedzēju brīva konkurence. Taču nedrīkstētu pieļaut, ka dalībvalstu publisko iestāžu sniegtie un uz internacionalizāciju virzītie pakalpojumi konkurē ar uzņēmumu pārstāvības organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem.

3.14 EESK pauž nožēlu, ka izskatāmajā paziņojumā nav izteikts priekšlikums uzlabot internacionalizācijas stratēģijas koordināciju un to vadīt kopīgi ES līmenī. Attiecībā uz MVU uzņēmējdarbības veicināšanu starptautiskā mērogā nav precīzi noteiktas Komisijas ģenerāldirektorātu (Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD, Tirdzniecības ĢD, Iekšējā tirgus un pakalpojumu ĢD, Attīstības un sadarbības ĢD, Nodokļu politikas un muitas savienības ĢD) kompetences jomas. Vajadzētu arī pilnveidot attiecīgo Komisijas ģenerāldirektorātu un ES Ārējās darbības dienesta sadarbību ar Padomi, MVU sūtņu tīklu, Eiropas Parlamentu, ES dalībvalstu diplomātiskajām pārstāvniecībām trešās valstīs, kā arī ar citām struktūrām, kas iesaistītas MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanas politikas izstrādē un īstenošanā.

4. Īpašas piezīmes un ieteikumi saistībā ar Komisijas priekšlikumiem

4.1 Ierosinātā pārskata mērķim vajadzētu būt šādam: novērtēt pašreizējo ES atbalsta pasākumu un instrumentu efektivitāti un noskaidrot nepilnības valstu atbalsta sistēmās un tās papildināt ar ES atbalsta pasākumiem.

4.2 Jautājums par jauna ES informācijas portāla izveidi ļoti rūpīgi jāizvērtē no izmaksu viedokļa, ņemot vērā šādus principus:

- jaunais portāls nedrīkst dublēt ar jau izveidotajiem valstu portāliem;
- portālam jānodrošina savstarpējā saikne starp visiem pašreizējiem ES un valstu informācijas avotiem, lai tie būtu pieejami no viena vienīga piekļuves punkta;
- no ES avotiem gūto kopīgo informāciju vajadzētu sniegt oficiālajās valodās;

— informācija no ES avotiem jāorientē uz to, lai apzinātu un novērstu šķēršļus, kas kavē piekļuvi tirgiem, informētu par muitas, sertificēšanas, sanitārajiem, fitosanitārajiem un veterinārajiem noteikumiem, kā arī par stimuliem ieguldījumu veikšanai un to aizsardzībai, rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, publisko iepirkumu u.c.

— MVU būtu jāinformē par dažādiem ESAO pamatnostādņu attiecībā uz daudz nacionāliem uzņēmumiem aspektiem, kuri attiecas arī uz MVU ⁽¹⁾;

— būtu jāņem vērā visu starptautiskajā uzņēmējdarbībā iesaistīto dalībnieku, t.i., eksportētāju, importētāju, ieguldītāju un piegādātāju vajadzības, kā arī dažādu nozaru specifika.

4.3 EESK pauž nožēlu, ka nav paredzēti pasākumi e-komercijas atbalstam, jo tā varētu kļūt par nozīmīgu nozari MVU starptautiskajā uzņēmējdarbībā. Šajā saistībā ir svarīgi īstenot ES mērķus ātrdarbīga interneta pakalpojumu jomā, īpaši, lai nodrošinātu lauku teritoriju un tālāko reģionu pārklājumu, tādējādi veicinot MVU piekļuvi informācijai, kas tiem nepieciešama darbības izvēršanai starptautiskā mērogā.

4.4 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Biznesa atbalsta tīkla darbību ar mērķi veidot kontaktus un tirdzniecības attiecības starp ES uzņēmumiem dažās valstīs, pat ja Komiteja uzskata, ka tīkla potenciālu varētu izmantot daudz plašāk, jo lielākā daļa Eiropas MVU vispār nezina, ka tas pastāv. Tīkla pakalpojumu pamatā cik vien tas iespējams jābūt MVU pieprasījumiem un faktiskajām vajadzībām. Daudzos reģionos MVU pārstāvības organizācijas Eiropas Biznesa atbalsta tīklā nav iesaistījušās. Tāpēc EESK uzsver, ka jāveido jauna tīkla administratīvā struktūra, un aicina tā pārvaldībā iesaistīt arī uzņēmējdarbības organizācijas, kuras visciešāk pārstāv MVU intereses.

4.5 ES atbalstā MVU piekļuvei trešo valstu tirgiem jāparedz arī dažāda veida atbalsts MVU vienotajā tirgū un pasākumi, lai novērstu šķēršļus, kas kavē mazajiem un vidējiem uzņēmumiem izmantot visas vienotā tirgus iespējas, kas paredzētas Vienotā tirgus aktā. MVU savu starptautisko uzņēmējdarbību parasti uzsāk vienotajā tirgū un tikai pēc tam to izvērš trešo valstu tirgos.

4.6 Visas aptaujas un pētījumi liecina, ka MVU gandrīz nemaz nav informēti par pieejamo atbalstu un programmām. ES un valstu iestādēm jāsniedz skaidra, saprotama un MVU īpatnībām pielāgota informācija. EESK iesaka sagatavot īsu un

⁽¹⁾ ESAO pamatnostādnes attiecībā uz daudz nacionāliem uzņēmumiem, 2000. gads.

saprotamu ceļvedi, kas palīdzētu orientēties daudzajos atbalsta pasākumos, un uzlabot ES iestāžu sniegto informāciju par pieejamajiem atbalsta pasākumiem. Informācijas un zināšanu par atbalsta pasākumiem izplatīšanā jāiesaista MVU interešu pārstāvības organizācijas, piemēram, tirdzniecības kameras, nozaru apvienības, MVU savienības, un jāsniedz tām finansiāls atbalsts vajadzīgo konsultatīvo pakalpojumu sniegšanā.

4.7 Atsaucoties uz Komisijas rīcības plānu ⁽¹²⁾, EESK vēlas, lai tiktu uzlabota MVU piekļuve finansējumam, jo tas ir svarīgs priekšnoteikums iespējamai uzņēmējdarbības izvērsšanai starptautiskā mērogā, īpaši pašreizējos ekonomikas un finanšu krīzes apstākļos Eiropas Savienībā. Tāpēc EESK aicina Komisiju MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanai izstrādāt jaunus finanšu atbalsta instrumentus, piemēram, finanšu garantijas eksportam, starptautiskās darbības apdrošināšana, kredīta vienkāršota piešķiršana, izmantojot garantētas kredītkartes ⁽¹³⁾.

4.8 Atšķirībā no tādām pašreizējām programmām kā *East Invest*, *AL Invest* un citām, jauno programmu, kuras paredzētas konkrētam pasaules reģionam, sagatavošanā jāpiemēro vienādi finanšu un administratīvie nosacījumi. Komiteja aicina Komisiju pārskatīt pašreizējos noteikumus, ar kuriem saskaņā vienīgi partnervalstu MVU var saņemt atbalstu dalībai programmas pasākumos. Ar minētajiem noteikumiem jāveicina arī dalībvalstu MVU iesaistīšanās programmu īstenošanā, paredzot atbalstu, kas segtu sākotnējās izmaksas, kas rodas saistībā ar MVU dalību programmu pasākumos.

4.9 EESK atzinīgi vērtē Komisijas ieceri nodrošināt to dalībvalstu MVU, kurām nav pārstāvniecības nozīmīgākajās trešās valstīs, piekļuvi atbalstam un informācijai, ko sniedz citas ES dalībvalstis. Komiteja vienlaikus norāda, ka šādas sadarbības īstenošana nav viegls uzdevums. Jāprecizē, vai vienas dalībvalsts publiskā sektora finansētos pakalpojumus varēs izmantot citu dalībvalstu MVU.

4.10 Minēto šķērslī varētu pārvarēt, nozīmīgākajās partnervalstīs pakāpeniski izveidojot ES MVU tirdzniecības sakaru atbalsta centrus. Jāpanāk, ka MVU pārstāvības organizācijas tiek tieši iesaistītas lēmumu pieņemšanā par to darbības būtību un veidu. EESK iesaka MVU pārstāvības organizācijām valstu un ES līmenī piešķirt atbilstīgu finansējumu, lai palielinātu to sniegto pakalpojumu atpazīstamību.

⁽¹²⁾ Skatīt dokumentu "Rīcības plāns, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam", COM(2011) 870 final.

⁽¹³⁾ Skatīt valsts garantēto "Szechenyi karti" Ungārijā; tā ļauj MVU izmantot kredītu bez nodrošinājuma garantijas: www.iapmei.pt/conferencia/1_Laslo_Krisan.ppt.

4.11 EESK prasa, lai organizētu pilsonisko sabiedrību (darba devējus, arodbiedrības, patērētājus, MVU apvienības, brīvo profesiju kameras un apvienības u.c.), tai skaitā EESK un Eiropas Tirdzniecības un rūpniecības kameru apvienību (*Eurochambres*), Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociāciju (*UEAMPE*), *Business Europe*, Eiropas Arodbiedrību konfederāciju un, iespējams, Eiropas nozaru apvienības tajās jomās, kas svarīgas uzņēmējdarbības izvērsšanai starptautiskā mērogā, iesaistītu ikgadējā forumā, kurā novērtē MVU starptautiska mēroga uzņēmējdarbību. Šim forumam būtu jāklūst par pastāvīgu koordinācijas forumu, kas uzraudzītu apjomīgā finansējuma sadalījumu dažādām programmām un atbalsta pasākumiem un izvērtētu to efektivitāti pēc noteiktiem kritērijiem.

4.12 EESK ierosina iedibināt ES balvu veiksmīgākajam mazajam un vidējam uzņēmumam eksporta jomā un pasniegt šo balvu katru gadu, piemēram, foruma norises laikā.

4.13 Lai popularizētu publiskās pārvaldes iestāžu veiksmīgu darbību MVU starptautiskās uzņēmējdarbības sekmēšanā, varētu efektīvāk izmantot Eiropas Uzņēmējdarbības balvu un Reģionu komitejas piešķirto balvu "Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību".

Ikgadējo MVU nedēļu ietvaros vajadzētu rīkot pasākumus MVU uzņēmējdarbības veicināšanai starptautiskā mērogā, kā arī dalībvalstu paraugprakses apmaiņu šajā jomā.

EESK aicina izveidot tiešsaistes datu bāzi, kurā apkopota Eiropas tirdzniecības kameru, MVU pārstāvības apvienību un savienību, nozaru organizāciju labākā pieredze MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanā, un mērķtiecīgi izplatīt šo pieredzi ar MVU pārstāvības organizāciju starpniecību.

4.14 EESK iesaka atjaunot Eiropas līmeņa uzņēmumu tuvināšanas un sadarbības veicināšanas pasākumus, piemēram, programmas *EUROPARTENARIAT* un *INTERPRISE*, kurām bija pozitīvi rezultāti un kuras savulaik palīdzēja daudziem kandidātvalstu MVU izvērst darbību starptautiskā mērogā.

4.15 Jautājumā par MVU starptautiskās uzņēmējdarbības ģeogrāfisko orientāciju EESK piekrīt, ka tā jāvirza uz BRIC valstīm, kurās ir strauja ekonomikas izaugsme, tomēr iesaka pievērsties arī citiem nozīmīgiem tirgiem Persijas līča, Dienvidaustrumāzijas un citās valstīs. Lai veicinātu MVU uzņēmējdarbību starptautiskā mērogā, EESK iesaka noteikt arī prioritātes sadalījumā pa nozarēm.

4.16 Komiteja iesaka, lai katrā konkrētajā dalībvalstī, kur darbojas “MVU sūtņi”, viņus plašāk iesaistītu MVU starptautiskās uzņēmējdarbības veicināšanā, kam jāklūst par vienu no galvenajām prioritātēm valstu politikā MVU atbalstam.

Briselē, 2012. gada 23. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*
Staffan NILSSON
